

גאוגרפיה

מיקוד לשאלונים בגאוגרפיה:

- 057203 – ארץ-ישראל והמזרח התיכון, 2 יח"ל
 057102 – נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב, 1 יח"ל
 057107 – הפיתוח והתכנון המרחבי, או כדור הארץ
 והסביבה, 1 יח"ל (השלמה לעבודת חקר)
 נבחנים בהיקף של 5 יח"ל חייבים לבחור אחד מהשאלונים 057204 או 057205
 057204 – הפיתוח והתכנון המרחבי, 2 יח"ל
 057205 – כדור הארץ והסביבה, 2 יח"ל

שים לב!

נבחנים בהיקף של 5 יח"ל חייבים לבחור אחד מהשאלונים 057204 (תחום התמחות – הפיתוח והתכנון המרחבי) או 057205 (תחום התמחות – כדור הארץ והסביבה).
 נבחנים הכותבים עבודת חקר ייבחנו בשאלון 057107 הכולל את שני תחומי ההתמחות.

- המיקוד מתבסס על תכנית הלימודים "גאוגרפיה ופיתוח הסביבה – תכנית לימודים לחטיבה העליונה" (הוצאת תל, התשס"ח, 2008).
 אפשר למצוא את התכנית גם באתר האינטרנט של מפמ"ר לימודי הגאוגרפיה באתר: www.education.gov.il/geographya
 – חומר הלימוד לשאלונים 057204, 057205, 057107 נמצא באתר האינטרנט של מפמ"ר לימודי הגאוגרפיה, בקטגוריה "בחינות בגרות" בתוך "חומר הלימוד לתחומי ההתמחות".

שים לב:

- בשאלונים 057203, 057102, 057204, 057205, 057107 מותר להשתמש באטלסים האלה בלבד:
 (1) אטלס אוניברסיטאי חדש. פרופ' מ' ברור, הוצאת יבנה, 1993 ואילך.
 (2) אטלס כרטא – פיזי, מדיני, כלכלי, חברתי. פרופ' א' שחר, הוצאת כרטא, 1993 ואילך.
 (3) אטלס כרטא אוניברסלי. פרופ' א' שחר, הוצאת כרטא, 2007.
 – בשאלון 057203 מותר להשתמש גם באטלס זה:
 אטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי. הוצאת המרכז למיפוי ישראל והאוניברסיטה העברית בירושלים, 2008.

הערה: חלק מהשאלונים יכללו נספחים ובהם איורים מסוגים שונים.

שים לב!

להלן פירוט החומר שממנו יחוברו השאלות במבחן.

שאלון 057203 – גאוגרפיה של ארץ-ישראל והמזרח התיכון

פרק א – גאוגרפיה של ארץ-ישראל

על הנבחן לענות על שתיים מתוך שבע שאלות.

- אקלים: אזורי אקלים ומאפייניהם (כמות משקעים שנתית ומשטר המשקעים; טמפרטורות מינימום, מקסימום ומשרע טמפרטורות), גורמי אקלים.
 - כלכלה – מבנה כוח העבודה במשק, תפוסתו, שינויים בו והשפעתם הכלכלית.
 - מים, מפעלי מים והשימוש במים.
 - אנרגיה.
 - תהליכי שינוי במרחב הכפרי ובמרחב העירוני.
 - תמורות בחקלאות.
 - איכות הסביבה.
 - בבחינה תיכלל שאלה המתבססת על אחד מן המאמרים האלה:
 - המפה העתידית של ישראל / אלישע אפרת.
 - כיצד הייתה תל-אביב-יפו למרכז העירוני הראשי בישראל / עמירם גונן.
- שים לב:** המאמרים נמצאים באתר האינטרנט של מפמ"ר לימודי הגאוגרפיה, בתוך: "המקראה האינטרנטית לבגרות", בקטגוריה "חומרי למידה וקישורים מקצועיים".

הערות:

- באחת השאלות ייכלל טקסט קצר.
- אחת השאלות תתבסס על אטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי, **מהדורת 2008**.
- באחת השאלות תשולב תמונה.
- אחת השאלות תתבסס על "המקראה האינטרנטית לבגרות" שנמצאת באתר האינטרנט של מפמ"ר לימודי הגאוגרפיה.

פרק ב – גאוגרפיה של המזרח התיכון

על הנבחן לענות על שתיים מתוך חמש שאלות.

- נפט.
 - תיירות.
 - דמוגרפיה – מאפיינים ותמורות.
 - מים.
 - מצרים – מים, מפעלי מים ואיכות הסביבה.
- מבין המאמרים בספר **המזרח התיכון בפתח המאה ה-21: מבחר מאמרים בגיאוגרפיה לחטיבה העליונה**, ששמותיהם פורסמו בתחילת שנת הלימודים בחוזר מפמ"ר תשי"ע/1 לחטיבה העליונה, תישאל שאלה המתבססת על אחד מהמאמרים האלה:
- שינויים בשיעורי פריון האישה בעולם הערבי – היבטים כלכליים ופוליטיים / יוסף קורבאז'.
 - המזרח התיכון על "קו פרשת המים" – כיצד נמנעים עימותים אלימים באזור על-אף בעיית המחסור במים / טוני אלן.

שאלון 057102**נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב (אנסיין)**

על הנבחן לענות על ארבע מתוך חמש שאלות.

שאלה 1 – חובה.

השאלות יעסקו בנושאים המפורטים להלן, הקשורים לחבל הארץ:

- מיקום על פי קווי אורך ורוחב.
- אקלים: אזורי אקלים ומאפייניהם (כמות משקעים שנתית ומשטר המשקעים; טמפרטורות מינימום, מקסימום ומשרע טמפרטורות), גורמי אקלים.
- חלוקת חבל הארץ ליחידות על פי קריטריונים שונים, ואיפיון היחידות.
- גבולות החבל.
- תופעות טבע קיצוניות, גורמים והתמודדות.
- כלכלה.
- הגירה.
- ערים ועיור.

שים לב: באחת השאלות בשאלון זה ייכלל טקסט קצר.

שים לב: ראה המשך בעמוד הבא.

תחומי התמחות: שאלונים 057204, 057205, 057107**שים לב!**

נבחנים בהיקף של 5 יח"ל חייבים לבחור אחד מהשאלונים 057204 (תחום התמחות – הפיתוח והתכנון המרחבי) או 057205 (תחום התמחות – כדור הארץ והסביבה).
נבחנים הכותבים עבודת חקר ייבחנו בשאלון 057107 הכולל את שני תחומי ההתמחות.

שים לב:

נבחנים בהיקף 2 יח"ל ייבחנו בשאלון 057204 (הפיתוח והתכנון המרחבי) או בשאלון 057205 (כדור הארץ והסביבה). על הנבחנים לענות על ארבע מתוך שבע שאלות.

נבחנים בהיקף 1 יח"ל (הכותבים עבודת חקר) ייבחנו בשאלון 057107, ובו יענו על אחד מתחומי ההתמחות (הפיתוח והתכנון המרחבי או כדור הארץ והסביבה). על הנבחנים לענות על שתיים מתוך שבע שאלות מאחד מתחומי ההתמחות.

חומר הלימוד לשאלונים 057204, 057205, 057107 נמצא באתר האינטרנט של מפמ"ר לימודי הגאוגרפיה, בקטגוריה "בחיינות בגרות" בתוך "חומר הלימוד לתחומי ההתמחות".
www.education.gov.il/geographya

שים לב: בחלק מהשאלות בשאלונים אלה ייכלל טקסט קצר.
בחלק מהשאלות בשאלונים אלה ישולבו תמונות.

שאלון 057204 ופרק א בשאלון 057107**הפיתוח והתכנון המרחבי**

- חקלאות – סוגי חקלאות, מהפכות חקלאיות, חקלאות וסביבה
- מדדי פיתוח ותהליכי פיתוח
- גלובליזציה
- זרזי פיתוח
- סוגי תעשייה שונים במדינות מתפתחות
- תחבורה

שאלון 057205 ופרק ב בשאלון 057107**כדורי הארץ והסביבה**

- הרי געש והתפרצויות געשיות
- רעידות אדמה
- התחממות גלובלית – גורמים, עדויות והתמודדות האדם
- משאבי טבע בסכנה:
 - מים
 - קרקעות
 - אוויר